

Luidens mijn gegevens is *luidens* een Belgisch voorzetsel

Ton van der Wouden

Luidens is een voorzetsel dat je tegenwoordig alleen in Belgische teksten tegenkomt. Het woord wordt in de [ANS](#) genoemd onder de formelere, minder frequente voorzetsels, met precies één voorbeeld, en zonder nadere toelichting:

- De vereniging ... is luidens haar jongste jaarverslag verontrust over de aanwezigheid van geneesmiddelen in het water.

De digitale [Van Dale](#) noemt het voorzetsel **archaisch**, en geeft als synoniem of betekenisomschrijving *volgens*. Het woordenboek geeft ook maar één voorbeeld, alweer zonder nadere toelichting:

- luidens de laatste berichten

Het woord komt niet voor in de digitale *NRC*, maar wel in *De Standaard*. Als ik een Google-zoekopdracht naar *luidens* [beperk](#) met site:standaard.be dan krijg ik meer dan 400 hits uit die krant – zo archaisch is het dus kennelijk niet in deze krant. Vier voorbeelden uit *De Standaard*:

- 8 Nov 2002 — Luidens het parochieblad van deze week nam het koor eervol ontslag na de Allerheiligenmis van vorige week.
- 6 Jul 2010 — Maker Jonathan Jarvis is, luidens zijn website, gespecialiseerd in het op begrijpelijke wijze visualiseren van complexe problemen.
- 10 Mar 2014 — In de kustprovincies van Vlaanderen en Nederland deden kabouters luidens het volksgeloof, 's nachts allerhande klusjes voor mensen
- 22 Mar 2022 — Vandaag, 22 maart, is wereldwaterdag. Luidens de Millenniumdoelstellingen moet tegen het jaar 2015 driekwart van de huishoudens een schoon ...

Het woord *luidens* komt zo'n 120 keer voor in het opensonar-corpus, het overgrote deel lijkt Belgisch. Het woord krijgt soms terecht het label 'voorzetsel', maar het wordt ook dikwijls gecategoriseerd als een meervoudig zelfstandig naamwoord "N(soort,mv,basis)", wat erop lijkt te wijzen dat de automatische woordsoortentoekenner het woord *luidens* niet goed begrijpt. Twee voorbeelden waar *luidens* die foute woordsoort toegekend kreeg:

- De bevolking in Zwevegem is - luidens Het Grootste Buurtonderzoek van onze zusterkrant Het Nieuwsblad - vrij tevreden met het gevoerde beleid Het gemeentebestuur staat provinciaal op een fraaie negentiende plaats op 64, de burgemeester op plaats twintig.
- Het Parlement wil nu luidens Bart Staes (Groen !), lid van een speciaal opgerichte commissie, de kwestie voort onderzoeken.

In zeldzame gevallen wordt *luidens* gecombineerd met een persoonlijk voornaamwoord, dat, zoals we dat gewend zijn na een voorzetsel, de verbogen vorm (hier *hem*, respectievelijk *hen*) aanneemt:

- Luidens hem werd er een evenwicht gevonden tussen de belangen van de betrokken groepen. (<https://www.tijd.be/algemeen/algemeen/beursheffing-kan-niet-woorden-afgeschaft/5048154.html>, 20 juni 1990)

- Luidens hen moet er meer aandacht en een onderzoek komen naar zedenmisdriven door vrouwen. (<https://www.senate.be/www/?Mlval=Vragen/SchriftelijkeVraag&LEG=6&NR=1231&LANG=nl>)

Luidens mij en *luidens ons* komen (volgens Google) hoegenaamd niet voor, wat een subtiel betekenisverschil suggereert met *volgens*, het vermeende synoniem, want met *volgens mij* en *volgens ons* is volgens mij niks mis.

Luidens heeft geen ingang in *Nijhofs Zuid Nederlands Woordenboek* van Walter De Clerck (1981), wordt niet besproken bij de voorzetsels in *Nederlands, helder en correct* van Peter Debrabandere (tweede, herwerkte druk, 2020), en is niet te vinden in het register van *Buurtaal* van Miet Ooms (2020). Het woord wordt wel genoemd in het lemma *luiden* in mijn *Verboden op het werk te komen* (1998) (waar ik zeg dat het “ongeveer *volgens* betekent”), en het heeft een ingang in het digitale [Vlaams Woordenboek](#) dat het parafraseert als *volgens, krachtens*. In *Typisch Vlaams* van Ludo Permentier en Rik Schutz (2015) krijgt het een duimpje naar omlaag (p. 274), wat betekent dat de auteurs van het boek het niet als Algemeen Nederlands beschouwen. Het krijgt wel 7 vlaggetjes (dat is vrij veel, dus uitgesproken Belgisch) en 5 boompjes (behoorlijk gangbaar).

Ik vind trouwens ook voorkomens uit het Afrikaans:

- Luidens ons verslae is die beslaglegging van dié Rossi die eerste keer dat die vuurwapen ontdek is. (https://www.son.co.za/dieson/nuus/kaapsenuus/cops-kap-terug-oor-vernietigde-vuurwapen-20210622_22_juni_2021)
- Luidens die klagstaat is die slagoffers aangerand indien hulle nie genoeg geld gemaak het nie. (<https://www.son.co.za/dieson/nuus/kaapsenuus/drie-se-hulle-is-onskuldig-20211109>)

Op het internet vond ik welgeteld één [voorbeeld](#) uit Suriname, in de “WET van 17 mei 1935, houdende vaststelling van het Surinaams Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen”, wat volgens mij wel archaïsch te noemen valt.

De beschrijving van het Nederlands is nooit af, en veel van de verschillen tussen het Nederlands vallen ons niet op. De redacteuren van de e-ANS en Van Dale zouden bij hun volgende herziening echter kunnen overwegen, *luidens* van een label te voorzien dat uitdrukt dat het woord in het Noorden en in Suriname archaïsch is, maar in het Zuidelijk deel van het taalgebied niet; taalgidsenschrijvers zouden erop kunnen wijzen dat *luidens* teksten een Vlaams aroma geeft.

Met dank aan Maaike Beliën, Peter Debrabandere en Miet Ooms.